De Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest

Wetgevende en uitvoerende macht

Op het niveau van de gemeenschappen en de gewesten wordt de wetgevende macht uitgeoefend door een parlement en de uitvoerende macht door een regering.
De Vlaamse gemeenschaps- en gewestaangelegenheden worden geregeld door dezelfde instellingen: er is één Vlaams Parlement en één Vlaamse regering.

Het Vlaams parlement

» Verkiezingen

Het Vlaams Parlement wordt om de vijf jaar verkozen. De verkiezingen vinden plaats op dezelfde dag als de verkiezingen voor het Europees Parlement. Op 21 mei 1995 werd het Vlaams Parlement voor de eerste keer rechtstreeks verkozen. De jongste verkiezingen vonden plaats op 9 juni 2024..
Net zoals voor de federale verkiezingen geldt voor de gewestverkiezingen een kiesdrempel van 5% per kieskring en moeten er evenveel vrouwen als mannen op de kandidatenlijsten staan. De leeftijd om verkiesbaar te kunnen zijn bedraagt 18 jaar.

» Legislatuurparlement

Het Vlaams Parlement is een legislatuurparlement, d.w.z. dat het niet kan ontbonden worden voordat de gehele periode waarvoor het verkozen is, verstreken is.

» Samenstelling

Het Vlaams Parlement bestaat uit 124 leden:

- 118 leden worden rechtstreeks verkozen in de 5 kieskringen in het Vlaams Gewest.
- 6 leden worden rechtstreeks verkozen door de kiezers uit het Brussels Gewest, die eerst hebben gestemd op een lijst van de Nederlandse taalgroep voor het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. Zij stemmen enkel mee over gemeenschapsaangelegenheden, niet over gewestmaterie.

» Kieskringen

Sinds 13 juni 2004 hebben we provinciale kieskringen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement. De leden van het Vlaams Parlement keurden hierover op 14 januari 2004 een decreet goed.

Op Brussel na zijn er 5 kieskringen voor het Vlaams Parlement.

Zetels per kieskring[1]

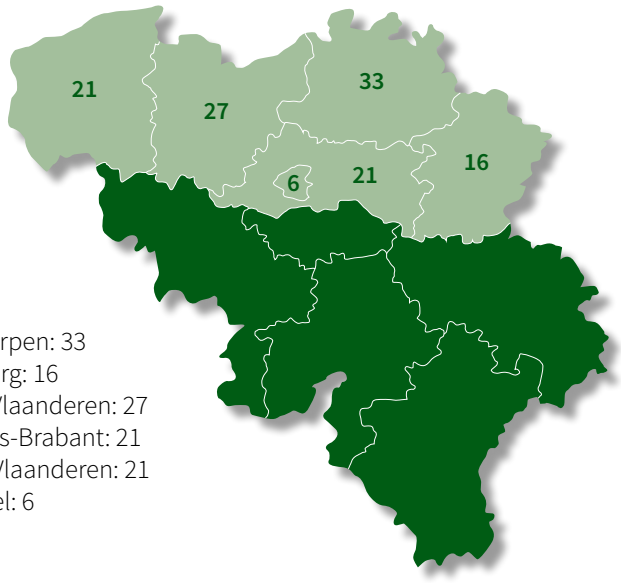

Antwerpen: 33
Limburg: 16
Oost-Vlaanderen: 27
Vlaams-Brabant: 21
West-Vlaanderen: 21
Brussel: 6

[1] Het aantal zetels is berekend op basis van de bevolkingscijfers in het Rijksregister.

» Bevoegdheden

Decretale bevoegdheid

Het Vlaams Parlement stemt over decreten. Die hebben dezelfde rechtskracht als federale wetten. Zij gelden wel enkel in het Nederlandse taalgebied, en ook voor bepaalde instellingen in Brussel.

Benoeming en politieke controle

De Vlaamse regering wordt gekozen door het Vlaams Parlement. Dat geeft ook de investituur aan de regering.

De regering kan slechts in bepaalde omstandigheden door het Parlement ten val worden gebracht. Enkel zogenaamde “constructieve moties van wantrouwen” zijn mogelijk. Dat zijn moties van wantrouwen, aangezien ze het vertrouwen aan de regering ontnemen. Ze worden “constructief” genoemd, omdat het Parlement meteen ook in een nieuwe regering moet voorzien.

Anders dan op federaal niveau kan het Vlaams Parlement wel een individueel lid van de regering tot ontslag dwingen, zonder dat de regering in haar geheel hierdoor in het gedrang komt.

Financiële controle

Het Vlaams Parlement keurt jaarlijks de begroting van de Vlaamse Gemeenschap goed.

» Regeling eigen werking en samenstelling

Het Vlaams Parlement kan zelf, d.w.z. zonder de goedkeuring van het federale beleidsniveau (grondwets- of wetswijzigingen), een aantal aspecten van zijn werking en samenstelling regelen, bijvoorbeeld de grenzen van de kieskringen, het aantal leden van het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering...

De Vlaamse regering

De Vlaamse regering mag ten hoogste 11 leden tellen. Ten minste één minister moet in het tweetalig gebied Brussel-hoofdstad wonen.
De regeringsleden leggen de eed af in handen van de voorzitter van het Parlement. De voorzitter zelf legt de eed af in handen van de Koning. De voorzitter van de Vlaamse regering wordt minister-president genoemd.
De Vlaamse regering vaardigt besluiten uit.
De Vlaamse regering wordt bijgestaan door een uitgebreide administratie. Bepaalde overheidstaken worden uitgeoefend door gespecialiseerde overheidsinstellingen zoals de VRT, de Vlaamse vervoermaatschappij De Lijn, Kind en Gezin, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB).